

JOHN
GRISHAM

—
ILMIANTAJA

WSOY

JOHN
GRISHAM
Ilmiantaja

Suomentanut JORMA-VEIKKO SAPPINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos

The Whistler

Copyright © 2016 by Belfry Holding, Inc.

Suomenkielinen laitos © Jorma-Veikko Sappinen ja WSOY 2017

ISBN 978-951-0-41919-9

PAINETTU EU:SSA

1

Satelliittiradiosta tuli hiljaista jazzia, kompromissina. Lacy, Toyota Priuksen ja siten myös autoradion omistaja, inhosi räppiä melkein yhtä paljon kuin hänen matkustajansa Hugo nykykantria. He eivät olleet päässeet yksimielisyyteen urheiluaiheisista puheohjelmista, julkisen palvelun radiosta, ikivihreistä, aikuisten huumoriohjelmista eivätkä BBC:stä, eikä bluegrassia, CNN:ää, oopperaa ja sataa muuta asemaa ollut edes ehditty ottaa käsittelyyn. Koska Lacy oli tuskastunut ja Hugo väsynyt, he olivat heittäneet pyyhkeen kehään jo varhaisessa vaiheessa ja tyytyneet hiljaiseen jazziin. Hiljaiseen, jotta Hugon pitkät ja syvät torkut eivät häiriintyisi. Hiljaiseen, sillä Lacy ei ihmeemmin perustanut jazzistakaan. Tällaiset molemminpuoliset kompromissit olivat mahdollistaneet heidän yhteistyönsä jo monta vuotta. Hugo nukkui, Lacy ajoi ja molemmat olivat tyytyväisiä.

Ennen suurta taantumaa Floridan tuomarikunnan eettisen tutkintalautakunnan, TET:in, käytössä oli ollut pienoinen varikollinen osavaltion omistamia Honda-henkilöautoja, kaikki valkoisia, neliovisia ja vähän ajettuja. Budjettileikkausten myötä ne olivat kadonneet. Nykyään Floridassa edellytettiin, että Lacy, Hugo ja lukemattomat muut virkamiehet käyttivät osavaltion töissä omia ajoneuvojaan. Korvaukseksi he saivat 50 senttiä kilometriltä. Hugo, jolla oli neljä lasta ja raskas asuntolaina, omisti antiikkisen Broncon, joka vaivoin kesti matkan töihin, saati sitten pidemmälle. Niinpä hän nukkui.

Lacy nautti hiljaisuudesta. Kollegojensa tavoin hän hoiti suurimman osan tapauksista yksin. Entistä syvemmälle ulottuvat leikkaukset

olivat harventaneet toimiston väkeä niin, että TET:issä oli jäljellä enää kuusi tutkijaa. Kuusi tutkijaa 20 miljoonan asukkaan osavaltiossa, jonka kuudessasadassa oikeudessa istuvat tuhat tuomaria käsittelivät vuodessa puoli miljoonaa juttua. Lacy oli ikuisesti kiitollinen siitä, että melkein kaikki tuomarit olivat rehellisiä ja ahkeria henkilöitä, jotka olivat omistautuneet oikeudelle ja tasa-arvolle. Muuten hän olisi häipynyt jo aikoja sitten. Kourallinen mätiä omenia piti hänet työn touhussa viisikymmentä tuntia viikossa.

Hän näpäytti kevyesti vilkun painiketta ja hidasti poistumisrampilla. Kun auto pysähtyi, Hugo huojauti eteenpäin kuin täysin valveilla ja valmiina päivään. ”Missä ollaan?” hän kysyi.

”Melkein perillä. Kaksikymmentä minuuttia. Sinun on aika kääntää kylkeä oikealle ja kuorsata ikkunaa vasten.”

”Anteeksi. Kuorsasinko minä?”

”Ainahan sinä kuorsaat, ainakin vaimosi mukaan.”

”Voin sanoa puolustukseksi, että kanniskelin pienintä lasta kolmen aikaan aamuyöllä. Taitaa olla tyttö. Mikä hänen nimensä olikaan?”

”Vaimon vai tyttären.”

”Hah hah.”

Viehättävä ja aina raskaana oleva Verna ei jättänyt paljon kertomatta, kun oli puhe hänen aviomiehestään. Hänen kutsumuksenaan oli pitää Hugon ego kunnossa, eikä se ollut suinkaan vähäinen tehtävä. Hugo oli ollut lukiossa jalkapallotähti, sitten huippupelaaja joukkueessaan Florida State -valtionyliopistossa ja myös ensimmäinen fuksi, joka pääsi aloituskokoukseen. Hän oli ollut sekä kova että häikäisevä keskushyökkääjä – tai oli ollut kolme ja puoli ottelua ennen kuin yläselän välilevy luiskahti ja hänet kannettiin kentältä paareilla. Hän vannoi palaavansa kentille. Äiti sanoi ei. Hugo valmistui hyvin arvosanoin ja siirtyi opiskelemaan oikeustiedettä. Hänen jalkapallomaineensa haalistui nopeasti, mutta tietty kaikille liigapelaajille ominainen rehvakkuus säilyisi hänessä aina. Sille ei voinut mitään.

”Ai kaksikymmentä minuuttia?” Hugo sanoi.

”Niin, tai sitten ei. Jos haluat, jätän sinut autoon ja moottorin käyntiin, niin voit nukkua koko päivän.”

Hugo kierähti oikealle, sulki silmänsä ja sanoi: ”Haluan uuden työparin.”

”Hyvä idea, siinä on vain se pulma, että kukaan ei halua sinua.”

”Ja hänellä pitää olla isompi auto.”

”Tämä kuluttaa vain viisi litraa satasella.”

Hugo murahti, kävi liikkumattomaksi, nytkähti, heilahti, jupisi jotain ja ponnahti istumaan selkä suorana. Hän hieroi silmiään ja kysyi: ”Mikä tuo radioasema on?”

”Se keskustelu käytiin jo kauan sitten, kun lähdimme Tallahassee-
seesta ja sinä aloittelit talviunta.”

”Muistaakseni tarjouduin ajamaan.”

”Niin, toinen silmä auki. Arvostan tarjousta. Mitä Pippinille kuuluu?”

”Itkee paljon. Kun vastasyntynyt itkee, siihen on yleensä jokin syy, ja puhun nyt valtavasta kokemuksesta. Ruoka, vesi, vaippa, äiti – mikä vain. Mutta ei tällä vauvalla. Se huutaa pelkästä huutamisen ilosta. Et tiedä, mistä jäät paitsi.”

”Itse asiassa olen pari kertaa kanniskellut Pippiniä, mikäli suvaitset muistaa.”

”Niin, ja Jumala sinua siitä siunatkoon. Voitko tulla ensi yöksi?”

”Milloin vain. Pippin on numero neljä. Oletteko harkinneet syn-
tyvyyden säännöstelyä?”

”Harkinta on aluillaan. Ja kun nyt päästiin aiheeseen, mitä omalle seksielämällesi kuuluu?”

”Anteeksi. Mokasin.” Lacy oli 36-vuotiaana puoleensavetävä sinkku, jonka seksielämä oli töissä mehukas uteliaan kuiskuttelun aihe.

He olivat ajamassa itään kohti Atlantin valtamerä. St. Augustineen oli matkaa vielä kolmetoista kilometriä. Viimein Lacy sulki radion, kun Hugo sanoi: ”Olet siis käynyt täällä ennenkin.”

”Olen, muutama vuosi sitten. Vietin silloisen poikaystäväni kanssa viikon erään ystävän huoneistossa hiekkarannalla.”

”Paljon seksiä?”

”Siinä sitä ollaan taas. Eikö sinulla ole koskaan muuta mielessä?”

”Tarkemmin ajatellen vastaus on väkisinkin, että ei ole. Lisäksi sinun pitää ymmärtää, että Pippin on nyt kuukauden ikäinen, mikä merkitsee, että emme ole Vernan kanssa olleet normaaleissa suhteissa ainakaan kolmeen kuukauteen. Väitän edelleen, ainakin hiljaa itsekseni, että hän sulki minulta oven kolme viikkoa liian aikaisin, mutta

väite on hieman kiistanalainen. Eihän sitä voi palata tarkistamaan. Joten minulla alkaa olla aika lailla paineita, mutta en ole varma, tuntuuko Vernasta samalta. Kolme taaperoa ja pikkuvauva vahingoittavat intiimejä juttuja melkoisesti.”

”Ei ole omakohtaista kokemusta.”

Hugo yritti parin kilometrin matkan keskittyä maisemiin, mutta sitten hänen silmäluomensa kävivät raskaiksi ja hänen päänsä nyökähti. Lacy vilkaisi Hugoa ja hymyili. Yhdeksänä vuotenaan lautakunnassa hän oli hoitanut yhdessä Hugon kanssa kymmenkunta juttua. Heidän yhteistyönsä sujui hyvin, he luottivat toisiinsa ja kumpikin tiesi, että Hugon vähäisinkin sopimaton ele, jollaisia ei ollut esiintynyt yhtään, raportoitaisiin välittömästi Vernalle. Lacy teki töitä Hugon kanssa, mutta Vernan kanssa hän juorusi ja shoppaili.

St. Augustinea mainostettiin Yhdysvaltain vanhimpana kaupunkina, juuri sinä paikkana, jossa Ponce de León oli noussut maihin ja aloittanut tutkimusretkensä. Tuolla viehättävällä kaupungilla oli pitkä menneisyys, siellä kävi paljon turisteja ja se oli täynnä historiallisia rakennuksia ja ikivanhoista tammista riippuvaa espanjansammalta. Kun he saapuivat laitakaupungille, liikenne hidastui ja turistibussit pysähtyivät. Kaukana oikealla kohosi muuta kaupunkia korkeampana vanha tuomiokirkko. Lacy muisti tuon kaiken oikein hyvin. Hänellä oli lämpimiä muistoja itse St. Augustinesta, vaikka viikko silloisen poikaystävänsä kanssa oli ollut katastrofi.

Yksi monista katastrofeista.

”Entä kuka on se arvoituksellinen syväkurkku, joka meidän on määrä tavata?” Hugo kysyi ja hieroi taas silmiään. Tällä kertaa hän oli päättänyt pysyä hereillä.

”En tiedä vielä, mutta hänen koodinimensä on Randy.”

”Okei, muistuttaisitko minua, miksi olemme kaksissa miehin me-nossa salaiseen sessioon henkilön kanssa, joka käyttää väärää nimeä ja joka ei ole vielä kirjannut virallista kantelua jostakusta kunnian-arvoisasta tuomaristamme?”

”En osaa selittää. Mutta olen puhunut hänen kanssaan puhelimessa kolme kertaa, ja hän kuulostaa aika vilpittömältä.”

”Mahtavaa. Milloin olet viimeksi keskustellut sellaisen valittavan osapuolen kanssa, joka ei olisi kuulostanut aika vilpittömältä?”

”Hoida nyt vain tämä homma kanssani. Michael näytti vihreää valoa, ja täällä sitä ollaan.” Michael Geismar oli toimiston johtaja, heidän pomonsa.

”Totta kai. Onko meillä mitään hajua väitetystä epäeettisestä toiminnasta?”

”On. Randy sanoi että se on iso juttu.”

”Jestas, tuota ei olekaan ennen kuultu.”

He kääntyivät King Streetille ja etenivät nykivästi keskikaupungin liikenteessä. Elettiiin kesäkuun puoliväliä, Pohjois-Floridan sesonkiaikaa, ja jalkakäytävillä kuljeskeli sortseihin ja sandaaleihin sonnustautuneita turisteja, joilla ei näyttänyt olevan erityistä päämäärää. Lacy pysäköi auton sivukadulle, ja he liittyivät matkailijoiden virtaan. He valitsivat kahvilan ja kuluttivat puoli tuntia selailemalla kiittäviä kiinteistöbrosyyreja. Keskipäivällä he kävelivät ohjeiden mukaisesti Luca’s Grilliin ja ottivat pöydän kolmelle. He tilasivat jääteetä ja odottivat. Puoli tuntia kului ilman vilaustakaan Randysta, joten he tilasivat kerrosvoileivät. Ranskanperunoita viereen Hugolle, hedelmiä Lacylle. He söivät mahdollisimman hitaasti, pitivät silmällä ovea ja odottivat.

Lakimiehinä he arvostivat aikaa. Tutkijoina he olivat opetelleet kärsivällisyyttä. Roolien kesken oli usein ristiriitaa.

Kahdelta he antoivat periksi ja palasivat autoon, jossa oli kuumaa kuin saunassa. Kun Lacy käänsi virta-avainta, hänen kännykkänsä kilisi. Tuntematon soittaja. Hän tarttui puhelimeen ja sanoi: ”Niin.”

Miesääni sanoi: ”Pyysin teitä tulemaan yksin.” Soittaja oli Randy.

”Ainahan kai pyytää voi. Meidän piti tavata kahdeltatoista lounaalla.”

Tauko, sitten: ”Olen kaupungin venesatamassa King Streetin päässä, kolme korttelia sieltä. Käskekää kaverinne häipyä, niin juttelemme.”

”Kuulkaa, Randy, en ole poliisi enkä oikein hallitse vakoojaleikkejä. Tapaan teidät, moikkaan ja sen sellaista, mutta ellen sitten kuule oikeaa nimeänne minuutin kuluessa, otan hatkat.”

”Selvä se.”

Lacy lopetti puhelun ja jupisi: ”Selvä se.”

Venesatamassa oli hyörinää, kun huviveneitä ja jonkin verran myös kalastusaluksia tuli ja meni. Pitkältä ponttonisillalta purkautui liuta meluisia turisteja. Ravintola, jolla oli patio vesirajassa, oli edelleen tulvillaan asiakkaita. Vuokraveneiden miehistöt pesivät kansia vesisuihkuilla ja siistivät paikkoja seuraavan päivän tilauksia varten.

Lacy lähti astelemaan keskuslaituria pitkin etsien katseellaan kasvoja, joita ei ollut koskaan ennen nähnyt. Edessäpäin bensapumpun vieressä seisova ikääntynyt rantapummi vilkutti kankeasti ja nyökkäsi. Lacy nyökkäsi vastaukseksi ja jatkoi kävelemistä. Mies oli kuusissakymmenissä, ja hänen panamahattunsa alta valuvaa harmaata tukkaa oli liikaa. Sortsit, sandaalit, räikeä kukkakuvioinen paita, liian paljon aikaa auringossa viettävälle tyyppillinen pronssinvärinen, nahkamainen iho. Silmillä lentäjän aurinkolasit. Mies hymyili, astui eteenpäin ja sanoi: ”Te olette varmaan Lacy Stoltz.”

Lacy kätteli miestä. ”Niin, entä te?”

”Nimeni on Randy Mix. Hauska tavata.”

”Aivan. Meidän oli määrä tavata kahdeltatoista.”

”Pyydän anteeksi. Veneen kanssa oli vähän ongelmia.” Mix nyökkäsi kohti isoa moottorivenettä, joka oli kiinnitetty laiturialueen päähän. Vene ei ollut sillä hetkellä sataman suurin, mutta läheltä piti. ”Voimmeko puhua tuolla?” hän kysyi.

”Veneessä?”

”Niin. Siellä on paljon rauhallisempaa.”

Kömpiminen veneeseen ventovieraan kanssa tuntui Lacysta huonolta ajatukselta, ja hän epäröi. Ennen kuin hän ehti vastata Mix kysyi: ”Kuka tuo musta kaveri on?” Hän katseli King Streetin suuntaan. Lacy kääntyi ja näki Hugon seurailevan laiskasti matkailijaryhmää, joka lähestyi satamaa.

”Kollegani”, hän sanoi.

”Jonkinlainen henkivartija?”

”En tarvitse henkivartijaa, herra Mix. Emme ole aseistautuneita, mutta ystäväni pystyisi paiskaamaan teidät veteen sekunnissa.”

”Toivottavasti se ei ole tarpeen. Aikeeni ovat rauhanomaiset.”

”Mukava kuulla. Astun veneeseen vain jos se pysyy paikoillaan. Jos moottori käynnistyy, tapaaminen päättyy.”

”Selvä se.”

Lacy seurasi Mixiä laituria pitkin, ohitti rivin purjeveneitä, jotka näyttivät siltä kuin eivät olisi käyneet avomerellä moneen kuukauteen, ja saapui Mixin veneelle, jolla oli nokkela nimi *Vehkeilijä*. Mix astui veneeseen ja ojensi kätensä auttaakseen Lacya. Kannella oli kangaskatoksen alla pieni puupöytä ja sen ympärillä neljä taittotuolia. Hän osoitti niitä ja sanoi: ”Tervetuloa veneeseen. Käykää istumaan.”

Lacy silmäili pikaisesti paikkoja. Hän ei istuutunut vaan kysyi: ”Olemmeko kahden?”

”Emme aivan. Täällä on myös ystäväni, joka nauttii veneilystä kanssani. Hänen nimensä on Carlita. Haluaisitteko tavata hänet?”

”Vain jos hän on tärkeä tarinanne kannalta.”

”Ei ole.” Mix katseli satamaan, missä Hugo nojasi kaiteeseen. Hugo huiskutti kuin sanoakseen: ”Olen silmä kovana.” Mix vastasi heilauttamalla kättään ja sanoi: ”Saanko kysyä jotain?”

”Siitä vain”, Lacy sanoi.

”Sopiiko olettaa, että toistatte tuota pikaa herra Hatchille kaiken mitä kerron teille?”

”Hän on kollegani. Hoidamme yhdessä joitain juttuja, ehkä myös tätä. Mistä tiedätte hänen nimensä?”

”Satun omistamaan tietokoneen. Katsoin TET:in kotisivua. Teidän todella pitäisi päivittää sitä.”

”Niin pitäisi. Budjettileikkauksia.”

”Hänen nimensä kuulostaa jollain lailla tutulta.”

”Hänellä oli lyhyt ura jalkapalloilijana Florida Statessa.”

”Siitä se voi johtua. Itse olen Gatorsin kannattaja.”

Lacy ei suostunut vastaamaan. Mixin lausahdus oli kovin tyypillinen etelässä, missä ihmiset kiinnittyivät yliopistojen jalkapallojoukkueisiin fanaattisuudella, joka oli aina tuntunut Lacysta ärsyttävältä.

Mix sanoi: ”Hän tietää siis kaiken.”

”Niin.”

”Kutsukaa hänet tänne. Hommaan meille jotain juotavaa.”

2

Carlita toi juomat puutarjottimella: kevytlimua Lacylle ja Hugolle, pullo olutta Mixille. Carlita oli kaunis latalaisamerikkalainen nainen, joka oli Mixiä ainakin kaksikymmentä vuotta nuorempi, ja hän näytti olevan vieraista mielissään, varsinkin kun toinen heistä oli nainen.

Lacy teki muistiinpanon keltaiseen lehtiöönsä ja sanoi: ”Pikainen kysymys. Puhelimessa jolla soittitte vartti sitten oli eri numero kuin sillä, jolla soittitte viime viikolla.”

”Oliko tuo kysymys?” Mix vastasi.

”Kutakuinkin.”

”Hyvä on. Käytän paljon prepaid-puhelimia. Ja olen liikkeellä kaiken aikaa. Oletan että olen soitellut teille työnantajan kännykkään.”

”Pitää paikkansa. Emme käytä omia puhelimia osavaltion tehtävissä, joten numeroni ei todennäköisesti vaihdu.”

”Kaipa se yksinkertaistaa asioita. Minun puhelimeni vaihtuu kuukausittain, toisinaan kerran viikossa.”

Viitenä minuuttina, jotka he olivat olleet Mixin seurassa, kaikki tämän sanoma oli vain avannut ovia uusille kysymyksille. Lacy oli edelleen loukkaantunut lounasoharista, eikä hän pitänyt Mixistä saamastaan ensivaikutelmasta. Hän sanoi: ”No niin, herra Mix, tästä lähtien minä ja Hugo pysymme hiljaa. Te alatte puhua. Voitte kertoa tarinanne, mutta jos siinä on ammottavia aukkoja, jotka pakottavat meidät hapuilemaan ympäriinsä ja kompastelemaan pimeydessä, kyllästymme ja lähdemme kotiin. Olitte puhelimessa sen

verran vähäpuheinen, että saitte minut houkuteltua tänne. Alkakaapuhua.”

Mix katsahti Hugoa hymyillen ja kysyi: ”Onko hän aina yhtätöykeä?”

Hugo nyökkäsi hymyilemättä. Hän risti kätensä pöydälle ja odotti. Lacy laski kynän kädestään.

Mix nielaisi suullisen olutta ja aloitti: ”Harjoitin kolmekymmentä vuotta lakipraktiikkaa Pensacolassa. Pieni toimisto, yleensä meitä oli viisi kuusi lakimiestä. Pärjäsimme aikoinaan mainiosti ja elämä oli hyvää. Yksi ensimmäisistä asiakkaistani oli grynderi, kovan luokan tekijä, joka rakennutti osaketaloja, asuinalueita, hotelleja ja ostoskeskuksia – tyypillisiä floridalaisia kohteita, jotka nousevat yhdessä yössä. En luottanut häneen, mutta hän tienasi niin paljon rahaa, että tartuin lopulta syöttiin. Hän antoi hoidettavakseni joitain kauppoja, pieniä siivuja sieltä täältä, ja jonkin aikaa homma toimi. Aloin unelmoida rikastumisesta, mikä voi ainakin Floridassa johtaa suuriin vaikeuksiin. Asiakkaani peukaloi kirjanpitoa ja otti aivan liikaa velkaa, mutta en silloin tiennyt siitä. Sitten kävi ilmi, että hänellä oli vaelainoja, oikeastaan kaikenlaisia valejuttuja, ja FBI iski yhdellä kätevästä järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen lain, RICO:n, rypälepommeistaan ja pani syytteeseen puolet Pensacolasta, minut mukaan lukien. Moni kärehti – rakennuttajia, pankkiireja, kiinteistönvälittäjiä, asianajajia ja muita puliveivareita. Te ette luultavasti kuulleet siitä, sillä te tutkitte tuomareita, ette asianajajia. Niin tai näin, minä taivuin, lauloin kuin kuoropoika, tein sopimuksen, myönsin syyllisyyteni posti- ja tietoliikennepetokseen ja vietin vuoden ja neljä kuukautta liittovaltion leirillä. Menetin asianajolupani ja sain paljon vihollisia. Nykyään pidän matalaa profiilia. Anoin hiljattain pääsyä uudestaan ammattikuntaan ja sain lupani takaisin. Minulla on tätä nykyä yksi asiakas, ja hän on juuri se, josta tästä lähtien puhumme. Onko kysyttävää?” Hän otti tyhjältä tuolilta nimeämättömän kansion ja antoi sen Lacylle. ”Tässä on minua koskeva aineisto. Lehtijuttuja, sopimukseni tuomion lieventämisestä, kaikki mitä saattaisitte tarvita. Olen lainkuuliainen, tai niin lainkuuliainen kuin kukaan entinen vanki voi olla, ja jokainen lausumani sana on totta.”

”Mikä on nykyinen osoitteenne?” Hugo kysyi.

”Minulla on Myrtle Beachissa veli, jonka osoitetta käytän virallisissa asioissa. Carlitalla on asunto Tampassa, ja saan jonkin verran postia sinne. Lähinnä minä kuitenkin asun tässä veneessä. Minulla on kännyköitä, faksi, wifi, pieni suihku, kylmää olutta ja mukava nainen. Olen onnellinen mies. Kuljeskelemme Floridan rannikolla, kiertelemme Keysiä ja Bahamasaaria. Ei hullumpia eläkepäiviä, Setä-Samulin ansiosta.”

”Miksi teillä on asiakas?” Lacy kysyi piittaamatta kansista.

”Hän on ystävän ystävä, vanhan ystäväni, joka tuntee hämären menneisyyteni ja arvelee, että voin ottaa riskin muhkeata palkkiota vastaan. Hän on oikeassa. Ystäväni etsi minut ja sai minut sitten tavuteltua ottamaan hänen juttunsa. Älkää kysykö asiakkaan nimeä, sillä en tiedä sitä. Ystäväni on välikäsi.”

”Ettekö tiedä asiakkaanne nimeä?” Hugo kysyi.

”En, enkä haluakaan tietää.”

”Pitäisikö meidän kysyä, miksi, vai vain tyytyä tuohon?” Hugo kysyi.

”Aukko numero yksi, herra Mix”, Lacy sanoi. ”Emmekä me hyväksy aukkoja. Joko kerrotte tai me poistumme emmekä ota mitään mukaan.”

”Relatkaa nyt”, Mix sanoi ja kulautti taas olutta kurkkuunsa. ”Tämä on pitkä juttu ja sen kertomiseen voi mennä aikaa. Siihen liittyy kasoittain rahaa, hämmästyttävää korruptiota ja todella häijyjä tyyppejä, jotka hetkeäkään epäröimättä ampuisivat minulle kuulan tai kaksi kalloon, samoin teille, asiakkaalleni ja kenelle tahansa liikaa kyselevälle.”

Seurasi pitkä hiljaisuus, jonka aikana Lacy ja Hugo sulattelivat kuulemaansa. Viimein Lacy kysyi: ”Miksi sitten olette pelissä mukana?”

”Rahasta. Asiakkaani haluaa vaatia korvausta Floridan ilmiantajalain nojalla. Hän unelmoi miljoonista. Minä puolestani saan mukavan siivun, ja jos kaikki menee hyvin, en enää koskaan tarvitse asiakkaita.”

”Siinä tapauksessa hänen täytyy olla liittovaltion työntekijä”, Lacy sanoi.

”Tunnen lain, neiti Stoltz. Teillä on vaativa työ, minulla ei. Minulla on paljon aikaa lukea lakipykälää ja oikeustapauksia. Aivan, asiakkaani

on Floridan osavaltion palveluksessa. Ei, hänen henkilöllisyyttään ei voi paljastaa, ei ainakaan vielä. Ehkä aikanaan, sitten kun pöydällä on rahaa, saamme tuomarin taivuteltua pitämään jutun salaisena. Mutta näin alkuvaiheessa asiakkaani on aivan liian peloissaan allekirjoittaakseen virallisen kantelun eettiseen tutkintalautakuntaan.”

”Emme voi edetä ilman virallista, allekirjoitettua kantelua”, Lacy sanoi. ”Kuten tiedätte, laki sanoo asian hyvin selvästi.”

”Niin sanookin. Minä allekirjoitan kantelun.”

”Valan sitomana?” Hugo kysyi.

”Niin, vaaditusti. Uskon että asiakkaani puhuu totta ja olen valmis kirjoittamaan nimeni.”

”Ettekö pelkää?”

”Olen elänyt pelon kanssa kauan. Olen kai tottunut siihen, joskin tilanne saattaa muuttua kiperämmäksi.” Mix otti toisen kansion, kai-voi siitä papereita ja laski ne pöydälle. Hän jatkoi: ”Puoli vuotta sitten menin oikeuteen Myrtle Beachissa ja muutin nimeni. Olen nyt Greg Myers, ja sitä nimeä käytän kantelussa.”

Lacy luki oikeuden määräyksen Etelä-Carolinasta ja alkoi ensimmäistä kertaa miettiä, oliko ollut viisasta ajaa St. Augustineen tapaamaan tuota miestä. Osavaltion työntekijä, joka ei uskaltanut astua esiin. Lupansa takaisin saanut asianajaja niin peloissaan, että oli mennyt oikeuteen toisessa osavaltiossa ja muuttanut nimensä. Entinen vanki ilman oikeaa asuinpaikkaa.

Hugo luki oikeuden määräyksen ja toivoi ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen, että voisi kantaa asetta. Hän kysyi: ”Katsotteko olevanne parhaillaankin piilossa?”

”Sanotaan nyt vain, että olen todella varovainen. Olen kokenut venekapteeni ja tunnen vedet, meren, virtaukset, karit ja särkät, kaukaiset hiekkarannat ja piilopaikat paljon paremmin kuin kukaan, joka minua etsii. Siis jos joku todella on etsimässä.”

Lacy sanoi: ”Kuulostaa ilman muuta siltä, että olette piilossa.”

Myers vain nyökkäsi kuin myöntävästi. Kaikki maistoivat juomaansa. Tuuli virisi vihdoinkin ja haihdutti hieman ilmankosteutta. Lacy selaili ohuen kansion sisältöä ja sanoi: ”Kysymys. Olivatko lainopilliset ongelmanne millään lailla yhteydessä tuomarin väärinkäytöksiin, joista haluatte keskustella?”

Myers lakkasi nyökkäilemästä pohtiessaan kysymystä. ”Eivät.”

Hugo sanoi: ”Palatkaamme arvoitukselliseen asiakkaaseenne. Onko teillä jokin suora yhteydenpitokeino hänen kanssaan?”

”Ei minkäänlaista. Hän kieltäytyy käyttämästä sähköpostia, etanapostia, faksia tai mitään jäljitettävissä olevaa puhelinta. Hän puhuu välikädelle, ja välikäsi joko tapaa minut kasvotusten tai soittaa minulle esimaksetulla kertakäyttöpuhelimella. Se on vaivalloista ja aikaa vievää mutta melko turvallista. Ei jälkiä, ei tallenteita, ei mitään jälkeen jäävää.”

”Jos tarvitsisitte häntä nyt heti, kuinka löytäisitte hänet?”

”Niin ei ole koskaan käynyt. Kaipa minä voisin soittaa välikäden numeroon ja odottaa sitten tunnin verran.”

”Missä tämä asiakas asuu?”

”En ole varma. Jossain päin Floridan Panhandlea.”

Lacy veti syvään henkeä ja vaihtoi katseen Hugon kanssa. Hän sanoi: ”Kertokaapa sitten.”

Myers katseli kaukaisuuteen veden poikki, veneiden tuolle puolen. Erästä laskusiltaa avattiin, ja hän seurasi sitä kuin lumoutuneena. Viimein hän sanoi: ”Tarinassa on monta lukua, joista osaa vasta kirjoitetaan. Tässä pikku tapaamisessa on tarkoitus kertoa teille sen verran, että tullette uteliaiksi, mutta myös pelästyttää teitä niin paljon, että voitte perääntyä, jos haluatte. Se on juuri nyt olennaisin kysymys: haluatteko sekaantua asiaan?”

”Onko joku tuomari tehnyt virkavirheen?” Lacy kysyi.

”Virkavirhe’ olisi tavattoman vähättelevä ilmaus. Siihen mitä minä tiedän sisältyy korruptiota tasolla, jollaista en ole koskaan ennen nähnyt tässä maassa. Katsokaas, se vuosi ja neljä kuukautta eivät menneet kokonaan hukkaan vankilassa. Minut määrättiin hoitamaan lakikirjastoa, ja olin kaiken aikaa nenä kirjassa. Olen tutkinut joka ikisen syytteesen johtaneen tuomarikunnan korruptiotapauksen, mitä kaikissa viidestäkymmenestä osavaltiosta on kautta aikojen sattunut. Minulla on tutkimuspaperit, kansiot, muistiinpanot, kaikki. Olen melkoinen tietolähde, jos satutte joskus tarvitsemaan kaikkittietävää. Ja tarina, jonka voin kertoa teille, sisältää likaista rahaa enemmän kuin kaikki muut yhteensä. Se sisältää myös lahjontaa, kiristystä, pelottelua, järjestettyjä oikeudenkäyntejä, ainakin kaksi murhaa ja yhden

väärän tuomion. Tunnin matkan päässä täältä kuolemaantuomittujen osastolla mätänee mies, joka lavastettiin syylliseksi. Rikoksesta vastuussa oleva mies istuu luultavasti parhaillaankin veneessään, joka on paljon hienempi kuin minun.”

Myers vaikeni hetkeksi, joi pullostaan ja vilkaisi muita omahyväisesti, tyytyväisenä siitä, että oli saanut heidän täyden huomionsa. ”Kysymys kuuluu, haluatteko mukaan. Juttu voi olla vaarallinen.”

”Miksi soititte meille?” Hugo kysyi. ”Miksette FBI:lle?”

”Olen kuulkaa asioinut FBI:n kanssa, ja silloin kävi huonosti. En luota FBI:n porukkaan enkä kehenkään, jolla on virkamerkki, en ainakaan tässä osavaltiossa.”

Lacy sanoi: ”Sanon uudestaan, ettemme ole aseistautuneita. Emme ole rikostutkijoita. Kuulostaa siltä, että tarvitsisitte useitakin liittovaltion virastoja.”

”Mutta teillä on haasteoikeus”, Myers sanoi. ”Takananne ovat pykälät, jotka antavat teille oikeuden toimittaa haasteita. Voitte käskää kenen tahansa tuomarin tässä osavaltiossa lähettää kaikki asiakirjat, joita hän säilyttää toimistossaan. Teillä on melkoisesti valtaa, neiti Stoltz. Niinpä te monessa mielessä tutkitte kuin tutkittekin rikollista toimintaa.”

Hugo sanoi: ”Totta, mutta meillä ei ole edellytyksiä asioida gangstereiden kanssa. Jos tarinanne on tosi, vaikuttaa siltä että rikolliset ovat hyvin järjestäytyneitä.”

”Oletteko koskaan kuulleet kissakalamafiasta?” Myers kysyi juotuaan taas pitkään pullostaan.

”En ole”, Hugo vastasi. Lacy pudisti päätään.

”Siinä on toinen pitkä juttu. Aivan, herra Hatch, tämä joukkio on hyvin järjestäytynyt. Sen pitkä historia on täynnä rikoksia, jotka eivät koske teitä, sillä niissä ei ole kyse oikeuslaitoksessa toimivista henkilöistä. Mutta on olemassa yksi hanke, jossa rikolliset ovat ostaneet tuomarin. Ja se koskee teitä.”

Vehkeilijä keinahteli vanhan ravunpyyntialuksen nostattamassa aallokossa, ja hetken kaikki kolme olivat vaiti. Lacy kysyi: ”Entä jos kieltäydymme sekaantumasta asiaan? Miten tarinanne käy?”

”Eikö teidän ole pakko sekaantua asiaan, kun kirjaan virallisen kanteluun?”

”Teoriassa kyllä. Kuten varmaan tiedätte, meillä on neljäkymmentäviisi päivää aikaa laatia arvio voidaksemme päättää, onko kantelulle perusteita. Sen jälkeen ilmoitamme asiasta kohteelle, tuomarille, ja pilaamme hänen päivänsä. Mutta osaamme oikein hyvin myös olla piittaamatta kantelusta.”

Hugo sanoi hymyillen: ”Niin. Olemme byrokraatteja. Olemme huippuluokan väistelijöitä ja viivyttelijöitä.”

”Tätä te ette voi väistellä”, Myers sanoi. ”Juttu on liian suuri.”

”Jos se kerran on niin suuri, miksi sitä ei ole huomattu aikaisemmin?” Lacy kysyi.

”Siksi että se on edelleen kesken. Siksi ettei aika ole ollut kypsä. Monista syistä, joista tärkein on se, että kukaan asioista perillä oleva ei ole aikaisemmin halunnut astua esiin. Nyt minä astun. Kysymys on yksinkertaisesti tämä: haluaako eettinen tutkintalautakunta tutkia amerikkalaisen oikeushistorian korruptoituneinta tuomaria?”

”Jotakuta aivan omaammeko?” Lacy kysyi.

”Niin.”

”Milloin saamme tietää miehen nimen?” Hugo tiedusteli.

”Oletatte että hän on mies.”

”Emme oleta mitään.”

”Se on hyvä lähtökohta.”

Vaisu tuuli antoi vihdoinkin periksi, eikä heidän yläpuolellaan rämisevä tuuletin pystynyt kuin hieman hämmentämään tahmeaa ilmaa. Myers näytti huomaavan heistä viimeisenä, että itse kullakin paita liimautui ihoon, mutta kokouksen koollekutsujana hän vihdoinkin toimi. ”Kävelläänpä tuonne ravintolaan juomaan jotain”, hän sanoi. ”Siellä on sisällä baari, jossa on kunnan ilmastointi.” Hän puristi oliivinväristä nahkalaukkua, joka oli melkoisen kulunut ja näytti hänen ruumiinsa lisäkkeeltä. Lacy mietti, mitä siinä mahtoi olla. Pieni pistooli? Käteistä rahaa, väärennetty passit? Ehkä vielä yksi kansio?

Kun he astelivat laituria pitkin, Lacy kysyi: ”Onko tämä yksi oleilupaikoistanne?”

”Miksi vastaisin tuohon?” Myers huudahti, ja Lacy toivoi ettei olisi sanonut mitään. Hän asioi nyt näkymättömän miehen kanssa, miehen, joka eli kuin hänen päänsä olisi aina lähellä pölkkyä, ei

satamasta toiseen kiitävän huolettoman purjehtijan. Hugo pudisti päätään. Lacy soimasi itseään.

Nyt ravintola oli tyhjä, ja he asettuivat sisätiloihin pöytään josta näki satamaan. Tunnin helteessä kärvistelemisen jälkeen sisällä oli melkein liian viileää. Jäätteitä tutkijoille, kahvia Myersille. He olivat yksin, kukaan ei voinut kuulla keskustelua.

”Entä jos emme ihmeemmin innostu tästä jutusta?” Hugo sanoi.

”Siinä tapauksessa siirryn varmaan lopulta varasuunnitelmaan, mutta en todellakaan haluaisi sitä. Varasuunnitelma sisältää lehdistön, pari tuntemaani toimittajaa, joista kumpikaan ei ole täysin luotettava. Toinen asuu Mobilessa, toinen Miamissa. Totta puhuen luulen, että he säikkyvät helposti.”

”Miksi olette niin varma, että me emme säiky helposti?” Lacy kysyi. ”Kuten olemme sanoneet, emme ole tottuneet asioimaan gangstereiden kanssa. Sitä paitsi juttukuormamme on täysi.”

”Niin varmaan. Huonoista tuomareista ei ole pulaa.”

”Totta puhuen heitä ei ole paljon. Vain muutama mätämuna, mutta kaunaa kantavia asianosaisia on niin paljon, että pysymme työn touhussa. Kanteluja tulee paljon, suurin osa jokseenkin perusteettomia.”

”Aivan.” Myers otti aurinkolasit hitaasti päästään ja laski ne pöydälle. Hänen silmänsä olivat punaiset ja turvonneet kuin juomarilla, ja niitä ympäröi kalpea iho, joka sai hänet näyttämään pesukarhun käänteiskuvalta. Oli selvää, ettei hän usein riisunut laseja. Hän vilkaisi vielä kerran ympärilleen kuin varmistaakseen, että hänen takaa-ajajansa eivät olleet ravintolassa, ja näytti rentoutuvan.

Hugo sanoi: ”Siitä kissakalamafiasta.”

Myers murahti ja hymyili kuin tuskin malttaisi odottaa pääsevänsä tarinoimaan. ”Ai että haluatte kuulla tarinan?”

”Itsehän otitte sen puheeksi.”

”Niin otin.” Tarjoilija laski heidän lasinsa pöydälle ja poistui. Myers maistoi omastaan ja aloitti: ”Tarina alkaa suunnilleen viidenkymmenen vuoden takaa. Eräänlaisesta pahojen poikien löyhästä koplasta, joka teki tuhmuuksia siellä täällä Arkansasissa, Mississippissä ja Louisianassa, missä vain pystyi lahjomaan seriffin. Enimmäkseen laittomasti keitettyä viinaa, prostituutiota ja uhkapeliä, jotka taitavat kuulostaa vanhanaikaisilta synneiltä, mutta myös paljon lihasten pul-

listelua ja ruumiita. He saattoivat valita koston piirikunnan läheltä baptistista aavikkoa, mieluiten osavaltion rajalta, ja aloittaa toimintansa. Paikalliset asukkaat poikkeuksetta kyllästyivät siihen touhuun ja valitsivat uuden seriffin, jolloin rosvot siirtyivät muualle. Ajan mittaan he asettuivat Mississippin rannikolle Biloxin ja Gulfportin tienoille. Ne joita ei ammuttu saivat syytteen ja joutuivat vankilaan. 1980-luvun alkuvuosiin mennessä melkein kaikki alkuperäiset gangsterit olivat poissa, mutta nuoremman polven edustajia oli jäljellä jonkin verran. Kun uhkapeli laillistettiin Biloxissa, se teki todella ison loven heidän bisneksiinsä. He muuttivat Floridaan ja huomasivat petollisten maakauppojen viehätysten ja myös kokaiinikaupan hämmästyttävät voittomarginaalit. He ansaitsivat paljon rahaa, järjestäytyivät uudelleen ja muuntuivat porukaksi, joka tunnetaan nimellä rannikkomafia.”

Hugo pudisteli päätään. ”Kasvoin Pohjois-Floridassa, opiskelin collegessa täällä, samoin oikeustieteellisessä, olen asunut täällä koko ikäni, ja kymmenen viime vuotta olen tutkinut tuomarikunnan piirissä esiintyvää korruptiota. Mutta en ole koskaan kuullut rannikkomafiasta.”

”He eivät mainosta, eikä heidän nimiään ole koskaan lehdissä. En usko, että yhtään koplan jäsentä on pidätetty kymmeneen vuoteen. Se on pieni verkosto, hyvin tiukka ja kurinalainen. Arvelen että suurin osa jäsenistä on keskenään verisukulaisia. Koplaan olisi varmaan soluttauduttu, se olisi käräytetty ja kaikki sen jäsenet pasitettu linnaan, ellei esiin olisi juuri sopivasti noussut kaveri nimeltä Omar. Häijy tyyppi mutta hyvin älykäs mies. 1980-luvun puolivälissä Omar johdatti koplan Etelä-Floridaan, joka oli siihen aikaan kokaiinin salakuljetuksen keskus. Heillä oli joitain hyviä vuosia, kunnes kaikki meni perseelleen, kun he törmäsivät joihinkin kolumbialaisiin. Omaria ammuttiin. Myös hänen veljeään ammuttiin, paitsi että tämä ei jäänyt henkiin eikä hänen ruumistaan koskaan löydetty. Joukkio pakeni Miamiin mutta ei Floridasta. Omar on nerokas rikollinen ajattelija, ja noin kaksikymmentä vuotta sitten hän ihastui ajatukseen intiaanien mailla toimivista kasinoista.”

”Miksen ole yllättynyt?” Lacy sanoi.

”Niinpä. Kuten luultavasti tiedätte, Floridassa on tällä hetkellä yhdeksän intiaanien kasinoita. Niistä seitsemän omistavat seminolit,

joka on heimoista ylivoimaisesti suurin ja yksi vain kolmesta liittovaltion tunnustamasta Floridassa. Seminolikasinoiden yhteinen bruttovuosituotto on neljä miljardia dollaria. Omar ja pojat pitivät tilaisuutta vastustamattomana.”

Lacy sanoi: ”Tarinanne siis sisältää järjestäytyneitä rikollisuutta, kasinoita omistavia intiaaneja ja kieron tuomarin, jotka kaikki muhinoivat keskenään.”

”Kohtalaisen hyvä yhteenveto.”

”Mutta FBI:llä on toimivalta intiaanien asioissa”, Hugo sanoi.

”Niin, mutta FBI ole koskaan osoittanut suurta intoa jahdata intiaaneja minkäänlaisten rötösten takia. Lisäksi, olkaa hyvä ja kuunnelkaa kun toistan itseäni, herra Hatch: minä en asioi FBI:n kanssa. FBI ei tiedä tosiasioita. Minä tiedän, ja keskustelen teidän kanssanne.”

”Milloin saamme kuulla koko tarinan?” Lacy kysyi.

”Hetimitä kun pomonne, herra Geismar, näyttää vihreää valoa. Keskustelkaa hänen kanssaan, toistakaa mitä olen kertonut ja varmistakaa, että hän ymmärtää juttuun liittyvät vaarat. Kun hän ilmoittaa minulle puhelimesta, että eettinen tutkintalautakunta suhtautuu viralliseen kanteluuni vakavasti ja tekee sen perusteella täysimittaisen tutkimuksen, täytän niin monta tyhjää kohtaa kuin mahdollista.”

Hugo kopautti rystysillään pöytää ja ajatteli perhettään. Lacy katsele toista ravunpyyntialusta, joka hivuttautui satama-altaan poikki, ja mietti, mitä Michael tuumaisi. Myers katsele heitä ja oli melkein pahoillaan heidän puolestaan.

3

Tuomarikunnan eettisen tutkintalautakunnan toimisto oli majoittunut kolmannen kerroksen puolikkaaseen osavaltion nelikerroksisessa toimistotalossa Tallahasseen keskustassa, kahden kadunvälin päässä osavaltion kongressitalosta Capitolista. Kulunut, rispaantunut kokolattiamatto, kapeat, vankilamaiset ikkunat, jotka jollain lailla onnistuivat torjumaan suurimman osan auringonvalosta, katon edelleen vuosikymmenten tupakansavusta tahriintuneet paneelineliöt ja seiniä peittävät halvat kirjahyllyt, jotka huojuivat ja taipuivat paksumien kirjelmien ja unohtuneiden muistioiden painosta – tuo kaikki haiskahti tiukoilta ja hupenevilta budjeteilta, puhumattakaan selvästä tosiasiasta, että viraston työ ei suinkaan ollut etusijalla kuvernöörin ja hallinnon tärkeysjärjestyksessä. TET:in pitkäaikainen johtaja Michael Geismar joutui kunkin vuoden tammikuussa menemään hattu kourassa Capitoliin ja katselemaan, kun edustajanhuoneen ja senaatin valiokunnat jakoivat rahakakkua. Nöyristeleminen oli pakollista. Hän pyysi joka kerta muutamaa lisätaalaa mutta sai yhtä monta kertaa muutaman entistä vähemmän. Sellaista oli johtajan elämä virastossa, jonka olemassaolosta useimmat lainlaatijat eivät edes tienneet.

Lautakunta koostui viidestä poliittisin perustein nimitetystä jäsenestä, tavallisesti eläkkeellä olevista tuomareista ja asianajajista, jotka olivat kuvernöörin hyväksymiä. He kokoontuivat kuusi kertaa vuodessa käymään läpi kanteluja, järjestämään kuulustelutilaisuuksia, jotka muistuttivat oikeudenkäyntiä, ja kuulemaan tilannekatsauksia Michaelilta ja tämän alaisilta. Hän olisi tarvinnut enemmän henki-

»Yksi Grishamin parhaista»

– WASHINGTON POST

Tuomari on yhteiskunnan tukipilari, jonka rehellisyyteen ja oikeustajuun voi aina luottaa. Vaan voiko?

Nimetön syväkurkku tekee Floridan tuomareita valvovalle tutkintalautakunnalle ilmiannon: tuomari Claudia McDover on korviaan myöten korrup-

toitunut ja katsoo kasinoja pyörittävän rikollisjärjestön toimintaa läpi sormien. On tullut aika puhalttaa likainen peli poikki.

